

Schizofreni og psykoselidelser

TK Larsen

professor dr med / UiB

Regionalt Senter for Psykoseforskning

Stavanger Universitets-sykehus

Tidlig Intervensjon ved PSykose

plan for foredraget

- litt om meg selv..
- definere psykosebegrepet
- schizofreni
- rusutløst psykose
- oppsummering

noen først

- psykiatriens paradoks; økte symptomer -> mindre innsikt
- «virker ikke psykotisk»
- «ser ikke ut til å ha kreft»
- samtalen er vårt undersøkelses-instrument

en test

- skrive ut tre pasienter
- hva er 8×5 ?
- 129
- onsdag
- 40
- bare delte 129 på onsdag

litt om meg

- lege - psykiater
- TIPS; 1993 - 2014
- filosofi grunnfag (Gilles Deleuze)
- rettspsykiatri siste 6-7 år
- ca 110 artikler

litt om meg

- tidlig oppdagelse; ledet ES-sektoren i TIPS
- premorbid funksjon
- rus/psykose - religiøsitet/psykose
- begrepsanalyser
- forløp; 1,2,5 og 10 år
- epilepsi / ADHD
- OCD ved psykose / tvangsinnl + +

psykose - en definisjon

- hallusinasjoner
- vrangforestillinger
- tankeforstyrrelser
- desorganisert

hallusinasjoner

- mulig for alle sansekvaliteter
- vanligst hørsel; stemmehøring
- syn; ser syner...
- kropp (!); merkelige kroppsopplevelser - bestråling - styring - forandring

stemmehøring

- at man hører noe(n) snakke som er forskjellig fra egen tenkning / indre dialog...
- lokalisasjon; inni/utenfor hodet
- hvem snakker?
- normale stemmehørere; NOS

F 28 andre ikke-organiske psykoser

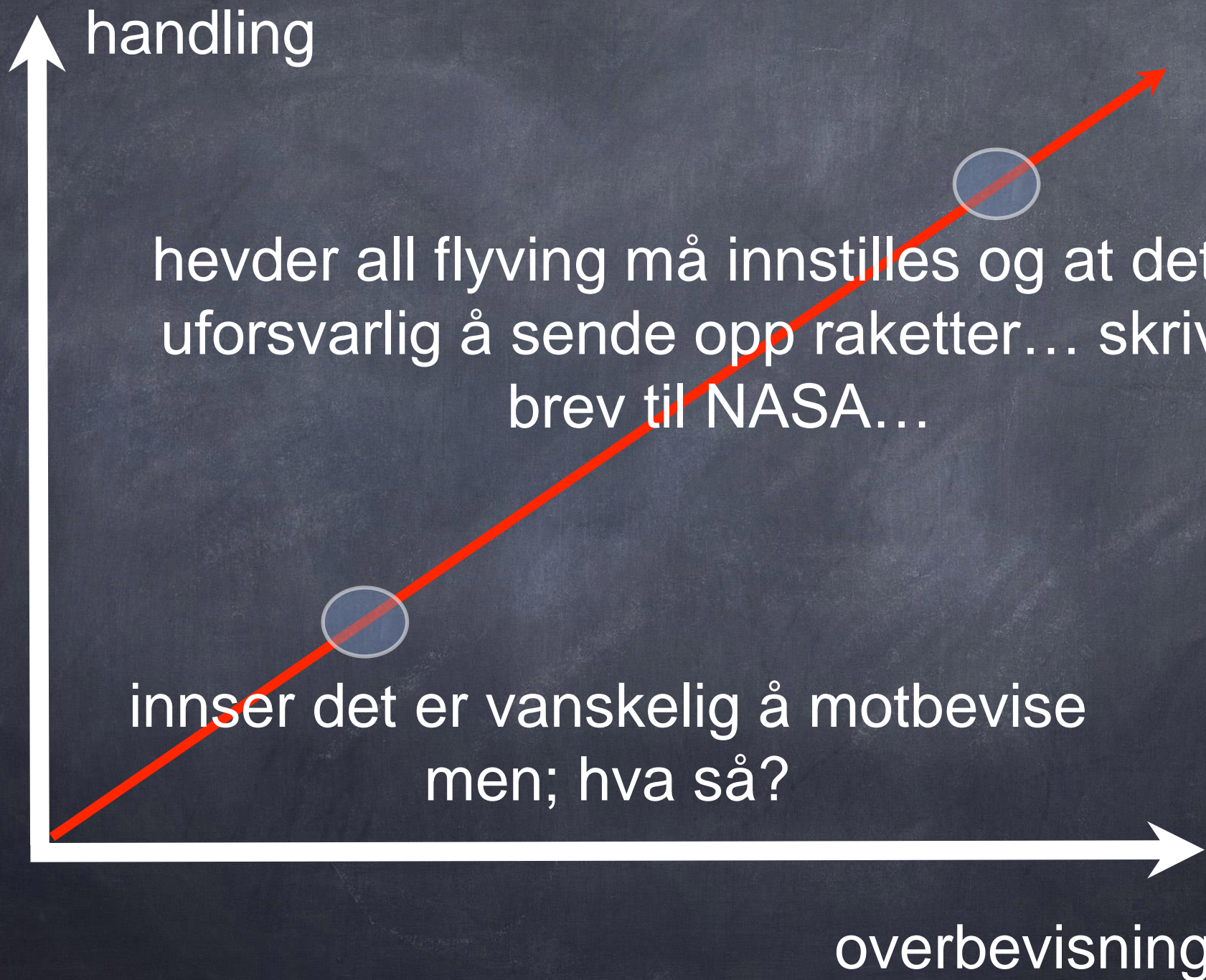
- Lidelser med vrangforestillinger eller hallusinasjoner som ikke gir grunnlag for diagnosen schizofreni (F20.-), paranoid psykose (F22.-), akutte og forbigående psykoser (F23.-), psykotiske former av manisk episode (F30.2) eller alvorlig depressiv episode (F32.3). Inkl: kronisk hallusinatorisk psykose
- dette «glemte» man i ABB-saken...

vrangforestilling

- en forestilling om deg selv eller om verden som er usann
- men som kunne vært sann

vrangforestilling

- forfølgelsesideer
- storhetsideer
- kroppslige opplevelser
- ikke-falfiserbare ideer

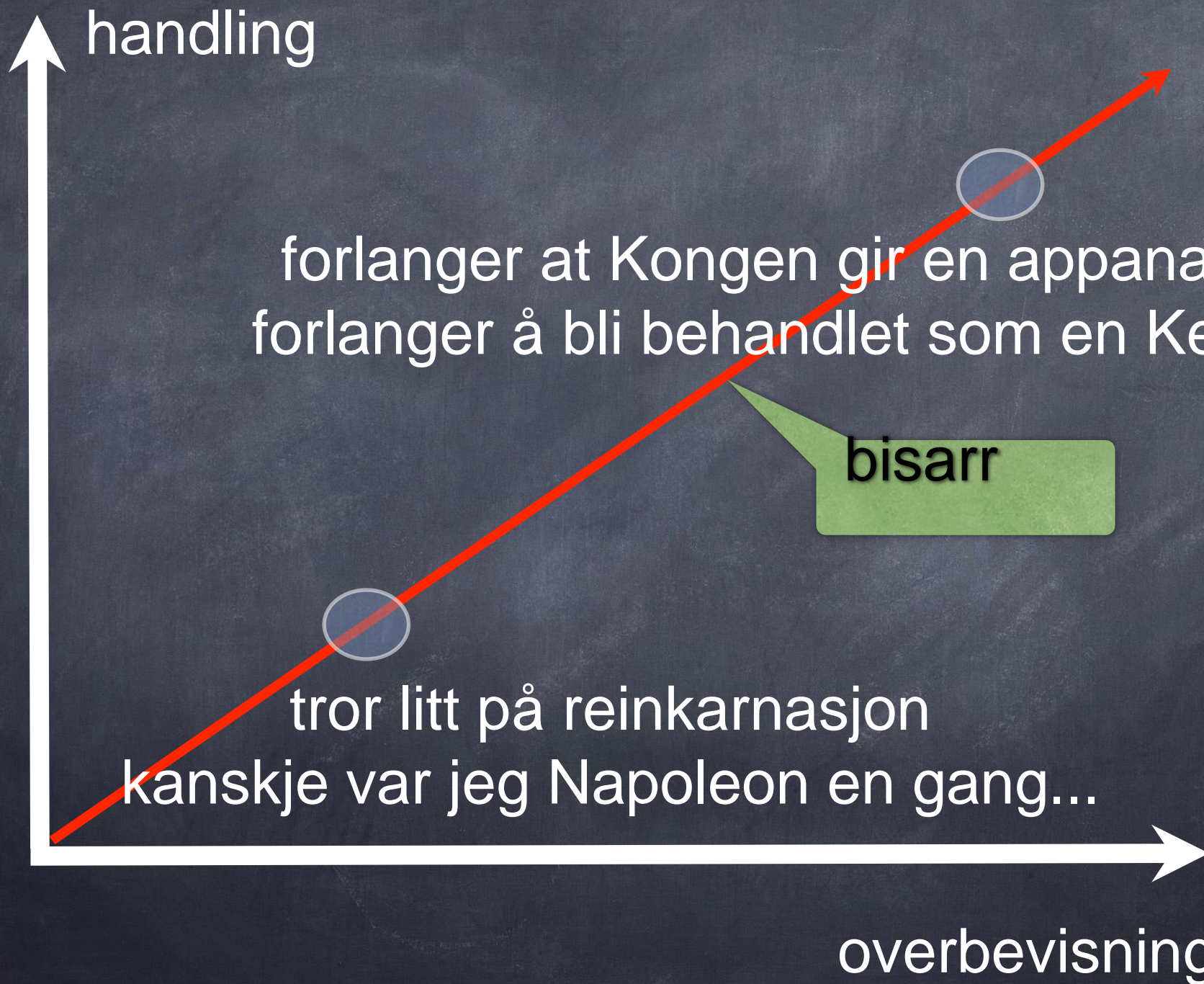

bisarr vrangforestilling

- en vrangforestilling som ikke kan være sann; verken fysisk eller teoretisk
- at man bor i et romskip bak månen... har 4 hoder...
- dette er et spesialtilfelle!

ABB

- 1. erklæring hevdet at ABB hadde bisarre VF
- Ulrik Malt tåkela psykosebegrepet
- dommen ignorerer uspesifisert psykose (F 28 / 29)

tankeforstyrrelser

- er ofte tilstede tidlig ved psykose
- ofte et slitsomt/forstyrrende symptom
- sjeldent noe pasienten snakker spontant om

eksempler

- tankekaos
- tankelesing
- tankehøring
- blokkering/innsetting

desorganiserthet

- bare noen av pasientene er desorganiserte
- akutt sterk forvirring = god prognose
- ikke nødvendigvis tilstede ved psykose
- hyperorganiserthet; ABB?

psykose

- at man har hallusinasjoner, VF eller tankeforstyrrelser
- klinisk vil det være et krav om nedsatt funksjon
- ICD-10 har ikke et slikt krav

DRK

- for å være utilregnelig må man også ha en «urealistisk forståelse av sitt forhold til omverden»

- psykose i rettspsykiatrisk forstand er forskjellig fra det kliniske begrepet
- det er jeg uenig i...
- det rettspsykiatriske begrepet er forskjellig fra det teoretiske (tilsvarer det kliniske)

Urealistisk forståelse av sitt forhold til omverdenen

- hva betyr det?
- at man er forvirret / desorganisert?
- desorganiserthet er et symptom
- holder det med forvirring innen et domene (syn/hørsel/forestillinger?)

et rent fenomenologisk (beskrivende) begrep

det teoretiske

ikke krav om desorganisierthet / sosial dysfunksjon

det rettspsykiatriske

et pragmatisk begrep; kreves at man er «syk»

det kliniske

i praksis krav om desorganisierthet/sosial dysfunksjon

SCHIZOFRENI

ordets betydning

- schizo = spaltet
- phrenos = sinn
- men schizofreni har ingenting med det å gjøre

schizofreni

- en noe langvarig psykose
- minst 1 mnd
- som ikke er forårsaket av rus eller mani/depresjon
- kommenterende stemmer og bisarre VF vektet høyt

schizofreni

- 25% blir praktisk talt friske
- 25% kronisk psykotiske
- medikamenter virker hos ca 80%
- annen behandling;
psykoterapi/flerfamiliegrupper

RUSINDUSERT PSYKOSE

rusindusert psykose

- klinisk; at psykosen går over innen 4 uker etter at rusen er borte
- rettspsykiatrisk; varighetskrav 3-4 uker

HR-2008-694-A (Rt-
2008-549)

siste rus inntak, vil tidskriteriet for straffelover

rusindusert psykose

- for å være sikker må man observere rusfri i minst 5-6 uker
- det er ikke nok å si at det var «mye rus»...

oppsummering

- psykose; samlebegrep for enten
- hallusinasjoner
- vrangforestillinger
- tankeforstyrrelser

oppsummering

- schizofreni; en noe langvarig psykoselidelse
- rusindusert psykose; at psykosen varer lenger enn 4 uker etter rusfrihet